

**Миколаївська обласна
рада профспілок**

**Департамент праці
та соціального захисту
населення Миколаївської
міської ради**

**Повідомна реєстрація
колективних договорів
у запитаннях і відповідях**

**м.Миколаїв
2020**

**Звернення
до керівників та голів профспілкових організацій
підприємств, установ та організацій м. Миколаєва**

Миколаївська міська рада, її виконавчий комітет та Миколаївська обласна рада профспілок звертаються до керівників та голів профспілкових організацій підприємств, установ та організацій м. Миколаєва всіх форм власності, які використовують найману працю, із рекомендацією **підвести підсумки виконання зобов'язань по колективних договорах у 2019 році, а також розпочати роботу по укладанню нових колективних договорів на 2020 рік або актуалізації раніше укладених колективних договорів.**

Відповідно до чинного трудового законодавства України кожне підприємство, установа, організація повинні самостійно розробити систему оплати і нормування праці, визначити порядок формування та виплати заробітної плати своїх працівників, розміри та умови надання стимулюючих виплат, режими праці і відпочинку, гарантії і пільги зайнятим в умовах шкідливих виробничих факторів працівникам, соціальні гарантії та гарантії зайнятості. Усі ці норми повинні бути закріплені в колективному договорі. При цьому обов'язково мають бути додержані, в якості мінімальних гарантій, норми трудового законодавства, а також положення Генеральної, галузевих угод, обласної угоди з регулювання соціально-економічних питань на 2017-2020 роки.

Крім того, у колективному договорі, крім фінансових, встановлюються взаємні зобов'язання роботодавця і працівників, що не потребують грошових витрат, але здатні попередити індивідуальні та колективні трудові спори, забезпечити стабільність у колективі, взаємоповагу сторін. Колективний договір стає запорукою посилення мотивації працівників у вирішенні завдань, що стоять перед підприємством, установою, організацією.

Правові засади розроблення, укладання та виконання колективних договорів визначені Законами України "Про колективні договори і угоди" та "Про соціальний діалог в Україні".

Звертаємо увагу, що, відповідно до ст. 9 Закону України «Про колективні договори і угоди» колективні договори підлягають повідомній реєстрації в установленому порядку.

Миколаївською міською радою реєстрація колективних договорів покладена на управління праці департаменту праці та соціального захисту населення Миколаївської міської ради, що знаходиться за адресою:

м. Миколаїв, вул. Декабристів, 25, каб. 5, тел. 47-84-62, email: yprratcikd@ukr.net

**Миколаївський
міський голова**

О.Ф. Сенкевич

**Голова Миколаївської
обласної ради профспілок**

Ю.П. Толмачов

Повідомна реєстрація колективних договорів у запитаннях і відповідях

ЯКИМ НОРМАТИВНИМ ДОКУМЕНТОМ ПЕРЕДБАЧЕНА ПОВІДОМНА РЕЄСТРАЦІЯ КОЛЕКТИВНИХ ДОГОВОРІВ?

Повідомна реєстрація колективних договорів передбачена *статтею 15 Кодексу законів про працю України, а також статтею 9 Закону України «Про колективні договори і угоди».*

*Постановою Кабінету Міністрів України від 13.02.2013 № 115 «Про порядок повідомної реєстрації галузевих (міжгалузевих) і територіальних угод, колективних договорів» (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 768, від 11.09.2019 № 838) затверджено Порядок повідомної реєстрації галузевих (міжгалузевих) і територіальних угод, колективних договорів (далі – Порядок №115). Чинна редакція Порядку повідомної реєстрації, відповідно до якої реєструються колдоговори, затверджена саме *Постановою Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 768* і набула чинності 31.08.2019.*

ЩО ЯВЛЯЄ СОБОЮ ПОВІДОМНА РЕЄСТРАЦІЯ КОЛЕКТИВНИХ ДОГОВОРІВ? НАВІЩО ВОНА ПОТРІБНА?

Сутність повідомної реєстрації в тому, що реєструючий орган вносить відповідний запис до Реєстру галузевих (міжгалузевих) і територіальних угод, колективних договорів, змін і доповнень до них. Такий Реєстр ведеться реєструючим органом: 1) у паперовій формі (відповідний журнал); 2) в електронній формі та є загальнодоступним на офіційному сайті реєструючого органу.

Мета повідомної реєстрації – оприлюднення інформації про укладення договорів, внесення до них змін і доповнень (відповідно до *частини 3 пункту 1 Порядку №115*).

ЧИ ОBOB'ЯЗKOBО ПOДАВАТИ КОЛЕКТИВНИЙ ДОГОВІР НА ПОВІДОМНУ РЕЄСТРАЦІЮ? ЧИ ВПЛИВАЄ РЕЄСТРАЦІЯ НА НАБРАННЯ КОЛЕКТИВНИМ ДОГОВОРОМ ЧИННОСТІ?

Відповідно до *статті 15 Кодексу законів про працю України, статті 9 Закону України «Про колективні договори і угоди», колективні договори підлягають повідомній реєстрації* місцевими органами виконавчої влади або органами місцевого самоврядування. Таке формулювання розцінюється як «повинні бути зареєстровані», а не «можуть бути зареєстровані».

Відповідно до *статті 9 Закону України «Про колективні договори і угоди», колективний договір набирає чинності з дня його підписання представниками сторін або з дня, зазначеного у колективному договорі. Отже, набрання чинності колективним договором не залежить від його реєстрації.*

Водночас, слід пам'ятати, що у разі невиконання окремих положень колективного договору між працівником (працівниками) та роботодавцем можуть виникнути індивідуальні або колективні трудові спори. У випадку недосягнення згоди вирішення індивідуальних спорів здійснюється в судовому порядку. При цьому судом, як і Національною службою посередництва і примирення при реєстрації колективного трудового спору, беруться до уваги положення тільки зареєстрованого колективного договору, враховуються тільки зареєстровані зміни та доповнення до нього.

ЧИ НЕОБХІДНО ПOДАВАТИ НА ПОВІДОМНУ РЕЄСТРАЦІЮ ЗМІНИ ТА ДОПОВНЕННЯ ДО КОЛЕКТИВНОГО ДОГОВОРУ?

Так, адже відповідно до *пункту 1 Порядку №115, зміни та доповнення до колективного договору підлягають повідомній реєстрації згідно з цим Порядком.*

ХТО ЗДІЙСНЮЄ ПОВІДОМНУ РЕЄСТРАЦІЮ

Пунктом 1 Порядку №115 визначено, що колективні договори підлягають повідомній реєстрації районними, районними у м. Києві

та Севастополі держадміністраціями, виконавчими органами сільських, селищних та міських рад.

Миколаївською міською радою реєстрація колективних договорів покладена на управління праці департаменту праці та соціального захисту населення Миколаївської міської ради, що знаходиться за адресою:

м. Миколаїв, вул. Декабристів, 25, каб. 5, тел. 47-84-62, email: uprpratcikd@ukr.net.

ЯКІ ДОКУМЕНТИ НЕОБХІДНО НАДАТИ РЕЄСТРУЮЧОМУ ОРГАНУ ДЛЯ ПОВІДОМНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ КОЛЕКТИВНОГО ДОГОВОРУ?

Перелік документів, які необхідно подати для реєстрації колективного договору, визначено *пунктом 2 Порядку №115*. Отже, сторони договору подають реєструючому органу:

- 1) супровідний лист;**
- 2) один примірник договору разом із додатками у вигляді (на вибір залежно від можливостей сторін):**
 - або** – оригіналу паперового документа з прошитими і пронумерованими сторінками;
 - або** – оригіналу електронного документа з пов'язаними з ним кваліфікованими електронними підписами;
 - або** – електронної копії оригіналу паперового документа (фотокопії), засвідченої кваліфікованою електронною печаткою.

Довідково: перелік протестованих систем електронного документообігу, інтеграційну взаємодію яких з Системою електронної взаємодії органів виконавчої влади підтверджено, міститься на офіційному веб-сайті Державного підприємства «Державний центр інформаційних ресурсів України»: <http://dir.gov.ua/sistema-elektronnoyi-vzayemodiyi-organ/perelik-protestovan-system-electr/>.

У ЯКИЙ СТРОК НЕОБХІДНО ПОДАТИ КОЛЕКТИВНИЙ ДОГОВІР НА РЕЄСТРАЦІЮ? ХТО САМЕ ПОВИНЕН ЦЕ ЗРОБИТИ?

Строк, у який сторони колективного договору мають подати укладений колективний договір або зміни та доповнення до нього на повідомну реєстрацію, законодавчо не визначений. Також чинним законодавством не визначено, хто саме зобов'язаний подати колективний договір на повідомну реєстрацію.

Тому ці питання **сторони колективного договору визначають самостійно**. При цьому доцільно закріпити строк подання колдоговору на реєстрацію, а також відповідального за це у колективному договорі.

ЧИ МОЖЕ РЕЄСТРУЮЧИЙ ОРГАН ВІДМОВИТИ У РЕЄСТРАЦІЇ КОЛЕКТИВНОГО ДОГОВОРУ?

Реєструючий орган **не може** відмовляти у повідомній реєстрації угоди (договору), повертати на доопрацювання, вимагати додаткові документи та встановлювати вимоги до оформлення угод (договорів). Це закріплено у *пункті 4 Порядку №115*.

У ЯКИЙ СТРОК ПІСЛЯ ПОДАННЯ КОЛДОГОВОРУ НА РЕЄСТРАЦІЮ РЕЄСТРУЮЧИЙ ОРГАН ПОВИНЕН ЙОГО ЗАРЕЄСТРУВАТИ?

Відповідно до *пункту 5 Порядку №115*, повідомна реєстрація проводиться **протягом 14 робочих днів із дня, наступного після надходження** договору до реєструючого органу.

Не пізніше наступного робочого дня після реєстрації договору реєструючий орган письмово інформує про це суб'єкта, який подав на реєстрацію договір (*пункт 6 Порядку №115*,).

РАНИШЕ РЕЄСТРУЮЧИЙ ОРГАН РОБИВ ПОЗНАЧКУ (ШТАМП) НА ТИТУЛЬНОМУ АРКУШІ ПРИМІРНИКІВ КОЛЕКТИВНОГО ДОГОВОРУ ТА ПОВЕРТАВ ЇХ СТОРОНАМ КОЛДОГОВОРУ. ЯК ЗАРАЗ?

Реєструючий орган **не робить жодних написів на примірнику договору**, змін та доповнень до нього, і **не повертає його сторонам**.

Примірник договору, поданий на повідомну реєстрацію в паперовій або електронній формі, зберігається в реєструючому органі до заміни новим договором.

Таким чином, свідчення про те, що колективний договір зареєстрований – це лист від реєструючого органу з відповідною інформацією. А також відповідний запис у Реєстрі колективних договорів, змін та доповнень до них.

ЧИ ПЕРЕДБАЧАЄ РЕЄСТРАЦІЯ КОЛДОГОВОРУ ОПРИЛЮДНЕННЯ ЙОГО ТЕКСТУ?

Так, адже на сьогодні, відповідно до *пункту 1 Порядку №115*, повідомна реєстрація проводиться з метою оприлюднення інформації про укладення угод (договорів), внесення до них змін і доповнень.

Як визначено у *пункті 7 Порядку №115*, реєструючий орган оприлюднює на власному офіційному веб-сайті та щомісяця оновлює **(стосовно саме колективних договорів, змін і доповнень до них):**

- Реєстр колективних договорів, змін і доповнень до них;
- текст колективних договорів, змін і доповнень до них;
- рекомендації щодо приведення договору у відповідність з вимогами законодавства (у разі їх наявності).

Офіційний веб-сайт департаменту праці та соціального захисту населення Миколаївської міської ради розташований за адресою: <http://sotsdepart.mk.ua>. Саме на цьому сайті, у розділі «Колективні договори, угоди» оприлюднюється Реєстр колективних договорів, змін та доповнень до них за кожний рік, а також тексти колективних договорів, змін і доповнень до них.

Посилання на розділ «Коллективні договори, угоди»:
http://sotsdepart.mk.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2903&Itemid=233

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО СТОРОНИ КОЛДОГОВОРУ НЕ БАЖАЮТЬ ОПРИЛЮДНЮВАТИ ЙОГО ТЕКСТ?

Відповідно до частини 3 пункту 7 Порядку №115, текст договору, змін і доповнень до нього оприлюднюється, **за винятком інформації, доступ до якої обмежено** сторонами відповідно до закону або за їх рішенням.

Отже, якщо сторони колективного договору не бажують оприлюднювати його текст або частину тексту, вони повинні прийняти відповідне рішення.

Наприклад, доцільно **включити питання «Про оприлюднення тексту колективного договору» до порядку денного загальних зборів** (конференції) трудового колективу, на яких приймається цей колективний договір.

Про прийняте рішення з посиланням на відповідний протокол загальних зборів (конференції) трудового колективу необхідно **обов'язково повідомити реєструючий орган у супровідному листі** при поданні колективного договору, змін та доповнень до нього на повідомну реєстрацію.

ЧИ МОЖЕ РЕЄСТРУЮЧИЙ ОРГАН РОБИТИ ЗАУВАЖЕННЯ АБО НАДАВАТИ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ТЕКСТУ КОЛЕКТИВНОГО ДОГОВОРУ? ЯКИМ ЧИНОМ?

Так, у випадку наявності у реєструючого органу зауважень до змісту колективного договору він надає сторонам колективного договору рекомендації щодо приведення договору у відповідність з вимогами законодавства. Такі рекомендації направляються сторонам колективного договору листом разом з інформацією про реєстрацію договору, а також оприлюднюються разом із текстом колективного договору на сайті реєструючого органу.

**Підготовлено Миколаївською обласною радою профспілок
спільно з управлінням праці департаменту праці та
соціального захисту населення Миколаївської міської ради**

**Додаткову інформацію та консультації з питань
колективно-договірної роботи можна отримати,
звернувшись до:**

відділу з соціально-економічних питань облпрофради
(тел. 37-22-55, адреса: вул.Лягіна, 2, кімн.204)

або

*управління праці департаменту праці соціального захисту
населення Миколаївської міської ради*
(тел. 47-84-62, адреса: вул. Декабристів, 25, каб. 5)